

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursurilor declarate de Radu Talmațchi și de către Societatea cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct”,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Constructmet Grup” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct” și lui Radu Talmațchi cu privire la încasarea locațiunii și costului utilajului nereturnat, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 04 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au restituit apelanților Societatea cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct” și Radu Talmațchi cererea de apel declarată împotriva hotărârii din 24 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

(Dosarul nr. 2r-352/24

PIGD Nr.2-22096215-01-2r-20082024)

Termenul de exercitare a căii de atac apelul. Încălcarea termenului de procedură fără a solicita repunerea în termen.

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (M. Alexei)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, N. Mămăligă, A. Malîi)

23 octombrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților recursurile declarate de Radu Talmațchi și de către Societatea cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct”,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi, *judecători*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 04 iulie 2022, Societatea Comercială „Constructmet Grup” Societate cu Răspundere Limitată a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct” și lui Radu Talmațchi cu privire la încasarea locațiunii și costului utilajului nereturnat, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. Prin hotărârea din 24 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă acțiunea depusă de Societatea Comercială „Constructmet Grup” Societate cu Răspundere Limitată. S-a încasat în mod solidar de la Societatea cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct” și Radu Talmațchi în beneficiul Societății Comerciale „Constructmet Grup” Societate cu Răspundere Limitată datoria rezultată din contractul de închiriere a utilajului nr. 07/07-1 din 07 iulie 2021 în mărime de 346 340 de lei, costul utilajului nereturnat conform facturilor fiscale nr. AAM0765019 din 07 iulie 2021 și nr. AAM0765114 din 16 iulie 2021 în mărime de 1 012 407 de lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată cu titlu de taxă de stat în mărime de 40 762, 41 de lei și cu titlu de asistență juridică în mărime de 10 000 de lei. Cererea de compensarea a cheltuielilor de judecată în partea ce depășește suma încasată s-a respins ca neîntemeiată. Măsura de asigurare aplicată prin încheierea din 08 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a menținut până la executarea prezentei hotărâri judecătorești.

3. La data de 30 mai 2024, Societatea cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct” și Radu Talmațchi au depus apel împotriva hotărârii din din 24 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

4. Prin încheierea din 04 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost restituită apelanților Societatea cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct” și Radu Talmațchi cererea de apel declarată împotriva hotărârii din 24 aprilie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar apelanții nu solicită repunerea în termen.

5. La 05 august 2024, Radu Talmațchi a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 04 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii cu restituirea cauzei spre rejudecarea problemei soluționate prin încheierea casată.

6. La 05 august 2024, Societatea cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct” a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 04 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii cu restituirea cauzei spre rejudecarea problemei soluționate prin încheierea casată.

7. În motivarea recursurilor s-au indicat aceleași argumente, recurenții considerând că sunt în termenul prevăzut de art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă au declarat apel nemotivat, fără a face uz de instituția repunerii în termen reglementată de art. 362 alin. (2) și art. 116.

8. Recurenții au menționat că deși la materialele dosarului există informații precum că la 29 aprilie 2024 prima instanță a expediat fostului reprezentant al societății copia dispozitivului hotărârii, ultimul nu a sesizat administrația societății despre actul judecătoresc pronunțat la caz. În atare situație, nu pot fi reținute argumentele instanței inferioare precum că la 29 aprilie 2024 a fost expediat copia dispozitivului hotărârii, și respectiv din acea dată începe a curge termenul de declarare a apelului, or, la acea etapa reprezentantul Andrei Madan era demis din funcția de jurisconsult și nu deținea calitatea de reprezentant al societății, în sensul art. 75 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

9. Au susținut că este neclară și conduita primei instanțe de a nu expedia dispozitivul hotărârii semnat corespunzător la adresa juridică a apelantului, or, anterior pronunțării, corespondența era expedită atât la adresa juridică a societății pârâre cât și la domiciliul pârâtului.

10. Au remarcat că în circumstanțele constatate nu li s-au acordat posibilitatea efectivă de a se expune cu privire la tardivitate, precum și refuzul redactării hotărârii integrale, dat fiind că actele judecătorești nu au fost comunicate corespunzător destinatarilor.

11. Au mai invocat că s-au depus două cereri de apel cu cerința de repunere în termen, astfel încât în eventualitatea admiterii prezentului recurs, instanța de apel va urma să se expună inclusiv și cu privire la temeinicia cerințelor de repunere în termen.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

12. Art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă:
„Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.”

13. Art. 425 din Codul de procedură civilă:
„Termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.”

14. Art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.”

15. Art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: a) să respingă recursul și să mențină încheierea.”

16. Art. 110 din Codul de procedură civilă:

„Termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.”

17. Art. 113 din Codul de procedură civilă:

„Dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.”

18. Art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă:

„Termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.”

19. Art. 116 alin. (1), (3), (4) din Codul de procedură civilă:

„Persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.”

20. Art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă:

„Instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă: b) apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.”

21. Art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.”

22. Art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare”.

MOTIVAREA INSTANȚEI

23. Completul de judecată atestă că încheierea contestată a fost emisă la 04 iulie 2024 și expediată recurenților la 24 iulie 2024, prin intermediul

poștei electronice (f.d.13, Vol. II). Prin urmare, recursurile declarate la data de 05 august 2024, se consideră depuse cu respectarea termenului de declarare a recursului.

24. În continuare, după cum denotă actele dosarului, dispozitivul hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost pronunțat la 24 aprilie 2024.

25. Societatea cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct” și Radu Talmațchi au depus cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe, la 30 mai 2024, termenul limită fiind 24 mai 2024 (inclusiv), respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

26. Or, din interpretarea corectă a prevederilor normei legale citate, este de înțeles că termenul de declarare a apelului curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

27. Așadar, după cum a fost reiterat supra, termenul stabilit de lege pentru exercitarea căii de atac (apelul) se calculează exclusiv din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, iar în cazul în care participanții la proces, la caz Societatea cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct” și Radu Talmațchi, au omis acest termen, urmau să invoce motivele omiterii (vicii de citare, comunicarea defectuoasă a actului de procedură) într-o eventuală cerere de repunere în termen și expres să solicite acest fapt.

28. În speță, Societatea cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct” și Radu Talmațchi au depus cerere de apel peste termenul prevăzut de lege și nu au solicitat repunerea acesteia în termen, considerând existența unei prezumții de prelungire a termenului în cazul în care au luat cunoștință de hotărârea instanței de fond la 08 mai 2024, prin intermediul portalului național al instanțelor de judecată, fapt care nu poate fi acceptat de către instanța de recurs.

29. La fel, nu poate fi reținut nici argumentul recursurilor precum că ar fi fost depuse două cereri de apel cu cerințe privind repunerea în termenul de declarare a apelului, or din materialele cauzei nu rezultă o astfel de solicitare, precum nici recurenții nu au prezentat/anexat la cererile de recurs o copie a acestora. Iar, instanța de apel nu are dreptul să efectueze ex officio repunere în termen a apelului, în lipsa unei astfel de cereri formulate de către apelanți în condițiile art. 116 din Codul de procedură civilă.

30. Mai mult, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază argumentele recurenților ca fiind declarative și contradictorii, or, pe de o parte ultimii invocă că au depus cereri de apel cu solicitarea repunerii în termen, iar pe de altă parte considerând că au depus apelul în termenul de prevăzut de art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fără a face uz de instituția repunerii în termen.

31. Completul de judecată subliniază că „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

32. În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, *Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others vs. the United Kingdom*, hotărârea din 10 iulie 1998).

33. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele și probele invocate în susținerea cererilor de recurs sunt contrare legislației procesuale și lipsite de relevanță.

34. În situația de fapt, care contravine ordinii procedurale prevăzute de cadrul legal citat, în corespundere cu prevederile art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, Societatea cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct” și Radu Talmațchi, vor suporta consecințele nefavorabile, adică, sancțiunile procedurale stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural, în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

35. În acest context, instanța de recurs consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului, ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

36. În jurisprudența sa Curtea a constatat că, prin neprezentarea motivelor de repunere în termenul de prescripție constituie o violare a art. 6 § 1 (cauza *Popov vs. Moldova*, hotărâre din 06 decembrie 2005, cauza *Melnic vs. Moldova*, hotărâre din 14 noiembrie 2006).

37. Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza *van Harn vs. Germania*, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza *Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova*, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza *SA Universul vs. Republica Moldova*, hotărâre din 10 iulie 2012).

38. Având în vedere că încheierea din 04 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău este legală, fiind adoptată cu aplicarea corectă a normelor de drept procedural, Completul de judecată ajunge la concluzia că cererea de recurs urmează a fi respinsă cu menținerea încheierii instanței de apel.

39. În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Respinge recursurile declarate de Radu Talmațchi și de către Societatea cu Răspundere Limitată „Art-Ex Construct”, împotriva încheierii din 04 iulie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi